

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060107

DOM
2016-10-14
Stockholm

Mål nr
P 408-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-12-23 i mål P 4382-15, se bilaga A

KLAGANDE

I H

MOTPARTER

1. A W

2. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun
Box 2554
403 17 Göteborg

SAKEN

Avvisat överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2015-11-25, dnr 403-39804-2015 E, att avvisa A Ws överklagande.

Dok.Id 1284479

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

I H har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska fastställa länsstyrelsens avvisningsbeslut.

A W har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

I H har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Det är av vikt att Mark- och miljööverdomstolen prövar var gränsen går för när en fastighetsägare, som inte är granne, kan anses vara särskilt berörd av en annan fastighetsägares önskemål att få uppför en byggnation. **A W** är inte rågranne till fastigheten X och saknar därmed klagorätt på den grunden.

A W har anfört att trafiksituationen i området med smala vägar medför att hon är särskilt berörd, underförstått att beslutet skulle innebära en ökande trafikmängd. Den tillkommande enfamiljsvillan som förhandsbeskedet avser, kan inte anses påverka trafiksituationen i någon nämndvärd omfattning och det kan inte anses finnas behov av planläggning av området till följd av denna nya bebyggelse. De båda fastigheterna ligger på en återvändsgata och det är således inte fråga om någon genomfartstrafik. Någon klagorätt avseende trafiksituationen i allmänhet kan inte anses föreligga, se RÅ 1992 ref. 13. Att andra fastighetsägare i området begärt och fått förhandsbesked ska inte läggas dödsboet till last.

Den del av vägen som leder från Ryttastrigen fram till **A W**s fastighet Y ingår i en vägsamfällighet och har i dag en bredd om cirka tre meter. Att den inte byggts ut till den tillåtna bredden kan sannolikt förklaras av att det i praktiken endast varit ägaren till Y som nyttjat vägen. Vägsträckan har en längd av cirka 30 meter. Sträckan är därmed obetydlig i sammanhanget och vägbredden är sådan att två bilar kan mötas. Eftersom den södra delen av nu berörd vägsträcka är helt obebyggd finns inga hinder mot att vägen utformas till den storlek och sträckning som förrättningsbeslutet medger. Det ankommer närmast på samfälligheten och dess

styrelse att verka för att vägen breddas. Vägfrågan är nöjaktigt utredd och beslutad. En detaljplan över området kan inte förväntas medföra någon förbättring eller förändring av vägens bredd och nyttjande.

A W har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Nybyggnation av ett enbostadshus på fastigheten X innebär betydande och ökande olägenheter för hennes fastighet varav vägfrågan är den viktigaste. En avstyckning och en nybyggnation innebär dessutom en förtätning samt en förändring av områdets karaktär och hur det används. Infrastrukturen som hon använder påverkas. Eventuellt uppkommer ekonomiska konsekvenser. Det är stort tryck på byggbar mark i området och det finns ett absolut behov av planläggning. Trafikförhållandena är mycket bristfälliga.

Vägen är extremt undermålig och inte dimensionerad för mer än några få bilar. Vägen har en bredd på 2,4 meter och två bilar kan inte mötas. Det finns inga mötesplatser eller vändplatser för transporter. Någon breddning av vägen är inte möjlig på grund av fastigheternas placering. Det har beviljats ytterligare positiva förhandsbesked för tre fastigheter. Alla dessa nya fastigheter kommer att belasta berörd väg med uppskattningsvis 16 fordon. Det kommer att saknas parkeringsplatser för dessa och för besökande fordon. Vägsträckan är 50 meter och inte 30 som påstås.

Hennes fastighets rätt och möjlighet till väg kommer att inskränkas ytterligare. Förutsättningarna för räddningstjänst och samhällsservice att komma fram begränsas.

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun (nämnden) har anfört följande. Södra Rytstarens samfällighetsförening (samfälligheten ga:30), Brottkärrs byskifteslag (marksamfälligheten s:6) och samtliga delägare i s:54 (samfällid väg) har beretts tillfälle att yttra sig innan nämnden fattade beslut om förhandsbesked. Inga synpunkter inkom.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Återförvisningsbeslutets överklagbarhet*

Den första frågan som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är om mark- och miljödomstolens dom är överklagbar.

Enligt 5 kap. 1 § lagen (2010:291) om mark- och miljödomstolar tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, ÄL, i mål som överklagats till mark- och miljödomstol. Av 37 § andra stycket ÄL framgår att ett beslut genom vilket ärendet återförvisas till en lägre domstol eller förvaltningsmyndighet får överklagas endast om beslutet innefattar avgörande av någon fråga som inverkar på ärendets utgång. Motsvarande bestämmelser finns i 54 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken och 34 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Prövningen i mark- och miljödomstolen har endast gällt frågan om A W har rätt att överklaga nämndens beslut att meddela positivt förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten X. Mark- och miljödomstolen, som vid sin prövning av denna fråga funnit att A W har klagorätt, har undanröjt länsstyrelsens avvisningsbeslut och visat målet åter dit för prövning i sak. Mark- och miljödomstolen har på ett för länsstyrelsen bindande sätt avgjort frågan om A Ws klagorätt och har därigenom förändrat ramen för länsstyrelsens prövning då de invändningar som A W framfört beträffande meddelat förhandsbesked ska prövas i sak av länsstyrelsen. Därmed inverkar mark- och miljödomstolens avgörande på ärendets utgång i länsstyrelsen. Detta gäller oberoende av vad utgången vid prövningen av förhandsbeskedet blir. Mark- och miljödomstolens återförvisningsbeslut har därmed, i den mening som avses i 37 § andra stycket ÄL, innefattat avgörande av en fråga som inverkar på målets utgång och är överklagbart (jfr RÅ 2006 ref. 9 och NJA 1987 s. 153). Även processekonomiska skäl talar för att ett återförvisningsbeslut i frågan om klagorätt bör få överklagas särskilt eftersom det annars kan bli fråga om en sakprövning i flera instanser innan klagorätsfrågan blir slutligt avgjord.

Mark- och miljööverdomstolens ställningstagande innebär en ändring i förhållande till domstolens avgörande i MÖD 2013:43.

Klagorätt

Beslut om förhandsbesked anses enligt fast praxis angå, förutom sökanden, ägare till fastigheter som gränsar direkt till den fastighet beslutet gäller och därutöver ägare till fastigheter i nära grannskap som är särskilt berörda med hänsyn till arten och omfattningen av det byggande som avses med förhandsbeskedet, naturförhållandena på platsen m.m.

Den fastighet som förhandsbeskedet avser, X, och A Ws fastighet, Y, gränsar inte direkt till varandra. A W har därmed inte rätt att överklaga i egenskap av s.k. rågranne. Frågan är om hon ändå kan anses vara särskilt berörd.

Fastigheterna X och Y ligger i varsin ände av en kort återvändsgata, där A Ws fastighet ligger längst in. A W har lyft fram vägfrågan som det viktigaste skälet till varför hon ska anses ha rätt att överklaga beslutet om förhandsbesked. Även med beaktande av att vägarna i området är smala och att framkomligheten i viss mån är begränsad, kan uppförandet av ett enbostadshus inte anses ha sådan påverkan på trafiksituationen att A W kan anses vara särskilt berörd av beslutet om förhandsbesked. Inte heller vad hon anfört ifråga om områdets successiva utbyggnad eller om att den förtätning som förhandsbeskedet medger förändrar områdets karaktär och användning, medför att hon kan anses berörd på ett sådant sätt att hon har rätt att överklaga beslutet. Med bifall till överklagandet ska således länsstyrelsens beslut att avvisa A Ws överklagande fastställas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:291) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsråden Anna Tiberg, Johan Svensson och Malin Wik, referent.

Föredragande har varit Gunilla Barkevall.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-12-23
meddelad i
Vänernsbor

Mål nr P 4382-15

KLAGANDE

A W

MOTPART

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun
Box 2554
403 17 Göteborg

2. I H

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 25 november 2015 i ärende nr 403-39804-2015, se bilaga 1

SAKEN

Avvisning av överklagande av beslut om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus på fastigheten X i Göteborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och visar målet åter till länsstyrelsen för prövning i sak.

Dok.Id 316972

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsbor	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

YRKANDEN M.M.

A W har överklagat länsstyrelsens avvisningsbeslut och yrkat, som det får förstås, att mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och visar målet åter till länsstyrelsen för prövning i sak. Hon har hänvisat till sitt överklagande till länsstyrelsen och därutöver i huvudsak anfört följande.

Nämndens beslut överklagades för att det borde upprättas en detaljplan som bestämmer vad och hur det ska få byggas och framför allt hur infrastrukturen ska planeras samt vem som ska vara huvudman för densamma. Som det är nu tar ingen ett samlat grepp. Att som länsstyrelsen slippa ifrån att ta ställning till sakfrågan och avgöra ärendet med att hennes fastighet inte gränsar och att hon därför inte är berörd är helt fel. Förutom det nu beviljade förhandsbeskedet ska det byggas ett flertal nya hus på både XZ (3 st.) och XY (4 st.), samtliga utan krav på detaljplan. Observera att samtliga är belägna på samma lilla grusväg. Ingen av dessa planerade byggnationer har något krav på sig att reda ut trafiksituationen på redan smala och trånga vägar i området, vilka saknar mötesplatser. Då dessa fastigheter också är belägna utom plan så borde det tas ett samlat grepp vad det gäller trafiksituationen i området med en gemensam detaljplan.

DOMSKÄL

I målet tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Det som mark- och miljödomstolen har att ta ställning till i detta mål är om länsstyrelsen har haft skäl för sitt beslut att avvisa A Ws överklagande. Eftersom domstolen tar upp målet till omedelbart avgörande föranleder inte yrkandet om inhibition någon ytterligare åtgärd från domstolens sida.

Domstolen har tagit del av de handlingar som finns i målet och det som A W har anfört i sitt överklagande. För att ha rätt att överklaga ett beslut om förhandsbesked krävs enligt praxis att man antingen är så kallad rågranne, det vill säga att man äger en fastighet som gränsar till den fastighet som är föremål för åtgärd, eller att man som ägare till en fastighet i nära grannskap på annat sätt är

särskilt berörd av den planerade åtgärden (jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 18 mars 2014 i mål P 9646-13).

A W är inte rågranne, dvs. hennes fastighet, Y, gränsar inte till den för förhandsbeskedet aktuella fastigheten, X. Med hänsyn till att Y ligger vid samma återvändsgata som X och på ett förhållandevis kort avstånd från denna fastighet samt till det A W anfört om trafiksituationen i området med smala och trånga vägar, anser dock domstolen att hon är berörd av nämndens beslut på sådant sätt att hon har rätt att överklaga beslutet, som gått henne emot. Mark- och miljödomstolen upphäver därför länsstyrelsens avvisningsbeslut och visar målet åter dit för prövning i sak.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 13 januari 2016.

Patrick Baerselman

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Patrick Baerselman, ordförande, och tekniska rådet Hans Ringstedt. Föredragande har varit beredningsjuristen Jennifer Onäng.